

TEORIA I ANÀLISI DE LA TELEVISIÓ

TREBALL: ANÀLISI D'UN PROGRAMA DE TV
PROGRAMA ESCOLLIT: SPUTNIK TV

1. IDENTIFICACIÓ DEL PROGRAMA

FITXA TÈCNICA:

- EMISSORA: Canal 33 (Televisió de Catalunya, CCRTV)
- TÍTOL: Sputnik TV
- DIA D'EMISSIÓ (FREQUÈNCIA): De dimarts a dijous de 20:30 a 21:15
Dissabtes:
13.10 fins 14.00 h (sofreix canvis)
Diumenges :
13.10 fins 14.00 (sofreix canvis)
- HORA INICI/ACABAMENT: (veure l'apartat anterior) Els horaris pateixen canvis bastant sovint i es contradiuen constantment entre els diaris i la seva pàgina web.
- FORMA DE REALITZACIÓ: En diferit i amb reportatges pregravats.
- EQUIP DEL PROGRAMA:

Productora executiva: Fàtima Casaldàliga	Auxiliar de plató:
Oscar Sanjuan	
Direcció: Lluís Hidalgo	Operadors
de càmera: Robert Díaz	
Realització: Mai Balaguer	
Josep Banús	
Equip de realització:	
Jordi Fàbregas	
Tomàs Vallhonrat	Disseny
gràfic: André Cañal	
Óscar Llorca	
Disseny d'espai: Kim Prats	
Joan Carles Puiggros	Vestuari:
Esther Casaldàliga	
Josep Rodón	
Maquillatge: Pilar Feito	
Producció: Jordi Guillera	
Peluqueria: Angela Hernández	
Carles Rubio	
Coordinació tècnica: Pere Janés	
Coordinació: Cristina Jorro	Enacregat
d'explotació: Francesc Saliner	
Redacció:	
Subtítols: Teresa Alemany	
Pep Blai	
Enacregat de plató: Toni Barti	
Nando Cruz	
Joan Pons	
Roger Llorca	
Postproducció: Olivia Rueda	
Tècnic de so: Olivia Rueda	

(consultar annex treball)

- GÈNERE:

Fins fa poques setmanes podiem definir l 'SPUTNIK TV com un magazine musical, ja que en ell hi podiem trobar reportatges, entrevistes, concerts o notícies dedicades exclusivament al món musical o aquells que hi tinguin alguna relació. Pero desde el 8 de maig i com veurem més endavant en la descripció del programa, l'SPUTNIK TV s'emet de dilluns a dijous (sense comptar les repeticions del cap de setmana i l'Sputnik concert) amb un estructura interna variant. Així, l'únic dia que l'Sputnik respecta la forma pròpia de magazine és el dilluns, on s'alternen reportatges, entrevistes, concursos, notícies.... tot relacionat amb la música.

El programa posseeix les característiques que apunta , com a exemple, M. Margarida Bassols en el seu llibre "La Llengua de TV3", quan diu que els magazines són "aquells programes d'entreteniment que tenen un contingut informatiu: debats, entrevistes, espais de varietats...(...) son una mena de revistes audiovisuals". Des d'aquest punt de vista l'SPUTNIK TV dels dilluns respondria aquestes característiques enmarcats en el món musical. La resta de dies, en canvi, el programa es limita a l'emissió de video-clips juntament amb una sèrie d'humor. Per tant aquí ja no parlarem d'un magazine sinó que el podriem considerar tan sols un programa musical, o un programa de videoclips .

En resum, el caràcter especialitzat del programa (música moderna) i la seva posició en el context d'una televisió generalista fa que considerem l'SPUTNIK TV com un programa musical.

- DESCRIPCIÓ:

En l'apartat anterior ja hem apuntat algunes de les característiques que defineixen l'SPUTNIK TV. Es tracta d'un programa musical centrat en aquells gèneres més moderns, des del rock clàssic (anys 50) fins a les tendències més actuals de la música electrònica, per tant el ventall és molt ampli. En un programa poden coincidir grups de rock, heavy, punk, pop, tecno.... i qualsevol de les variants que cada un d'aquest gènere i d'altres tenen. Aquest fet que el públic objectiu al qual vagi destinat sigui el de la gent jove, des d'adolescents a joves-adults (de 13 a 30 anys aproximadament), ja que tot i que s'emetin clips i reportatges sobre artistes clàssics els continguts estan centrats en la novetat i l'actualitat musical.

Des del recent 8 de maig del 2000 el programa ha renovat la seva estructura de continguts i ha fet alguns canvis en la decoració del plató, s'han repartit les tasques entre els seus presentadors i també els horaris han sofert algunes variacions. Aquesta nova etapa és la que ens interessa estudiar en el nostre treball, però per tal d'entendre l'actual SPUTNIK TV cal recordar una mica de la seva llarga història.

La vida de l'Sputnik és quasi bé tan llarga com la de Televisió de Catalunya. En un principi a TV3, a final dels 80 la seva creació ja responia al tòpic de "programa de música per joves" que tota televisió pública sembla haver de tenir. Durant els més de deu anys d'existència la seva estructura ha sofert constants canvis. Tant els presentadors, com la posada en escena, els continguts i fins hi tot la seva orientació musical han variat quasi cada temporada, tenint en compte també el seu canvi de cadena, a Canal 33, amb la creació d'aquesta i el canvi de nom, de SPUTNIK sol a SPUTNIK TV.

Podem dir que l'última etapa del programa abans de l'actual comença el 1998 amb la incorporació dels actuals presentadors, Tània Sàrrias i Bruno

Sokolowicz i la seva emissió en forma de magazine diari a més dels resums del cap de setmana. En aquesta etapa el canvi es reflecteix també en la posada en escena que s'extrema al màxim amb uns pentinats i un vestuari d'acord amb una decoració del plató d'estètica futurista que podem considerar d'exagerada. Aquests trets, sobretot el que fa referència a la imatge externa dels presentadors s'anirien suavitzant progressivament fins l'actual SPUTNIK TV.

Des del 8 de maig, com ja hem dit el programa pateix alguns canvis, més en la seva organització interna que en els elements decoratius o de posada en escena i els seus presentadors que continuen sent els mateixos. Així, el nou SPUTNIK TV respon a aquesta estructura:

- Dilluns (de 20:30 a 21:15) Sputnik Magazine:

Com ja hem comentat és l'únic dia en que es manté l'estructura pròpia de magazine, s'hi inclouen una crònica d'un concert, una entrevista, varis reportatges, els informatius, concursos, el càsting (concurs per trobar nous presentadors) i clips d'actualitat.

- Dimarts (de 20:30 a 21:15) Escurçó Negre/ Clips d'actualitat:

Aquí ens trobem amb una de les característiques que diferencien l'SPUTNIK TV dels altres programes musicals de les nostres televisions. A l'inici del programa es presenta com una part del mateix, l'emissió de la sèrie d'humor l'Escurçó negre (The Black Adder), una producció de la BBC de mitjans dels anys 80 que tenia com a protagonista el conegut actor anglès Rowan Atkinson. En la passada temporada de l'Sputnik ja es va donar aquesta iniciativa amb l'emissió d'alguns capítols de la mítica sèrie també produïda per la BBC, Els Joves ("The Young Ones"). En aquest cas però es tractava de la reposició dels capítols de la sèrie en els quals també hi apareixien coneguts grups musicals tocant així l'element musical era un clar nexa d'unió entre el programa i la sèrie. En aquest cas, a l'Escurçó Negre no apareixen aquests elements i per tant és un fet insòlit aquesta fusió en un mateix programa de videoclips musicals per una banda i una sèrie d'humor. Això vindria a confirmar la particularitat de l'SPUTNIK TV que apuntàvem al intentar definir el seu gènere.

Després de la sèrie s'emeten un seguit de videoclips que tenen com a característica comuna la seva novetat. Es tracta dels nous clips de la setmana que en el programa de dilluns es presenten en el que s'anomena mosaic menú. En veiem un fragment i un oient truca per collir-ne un que s'emetrà sencer. Així doncs tots els videoclips que es presenten en el programa de dilluns són els que conformen l'apartat que tractem del programa de dimarts.

- Dimecres (de 20:30 a 21:15) Escurçó Negre/Clips clàssics:

Tal com s'apunta en la pàgina web del programa (consultar annex), els dimecres després d'un altre capítol de l'Escurçó negre s'emeten clips oldies, històrics i clàssics que es recuperen tenint en compte les efemèrides que es compleixen cada setmana.

- Dijous (de 20:30 a 21:15) Clips a la carta

Els dijous es fa una selecció dels clips més sol·licitats pels espectadors en la pàgina web del programa. A la pàgina principal de !! HIPERVÍNCULO <http://www.sputniktv.com>, hi trobem, sota el títol de Clipteca, un motor de búsqueda que ens permet visitar la base de videoclips que té el programa i votar- ne un deixant les nostres dades personals. Com a conseqüència de la heterogeneïtat del programa pel que fa als gèneres musicals, en ocasions l'SPUTNIK TV dels dijous es divideix en diferents blocs, per fer coincidir els clips d'estils semblants.

- Dissabte (de 12:10 o 13.10 a 13:55)

Es torna a emetre la secció de videoclips clàssics de dimecres.

-Diumenge (de 13:10 fins 14.00 h amb canvis constants)

Es torna a emetre el programa de dijous.

Aquesta estructura temàtica que caracteritza la nova etapa de l'SPUTNIK TV segons el dia de la setmana és una altra de les seves peculiaritats tot i que no és una novetat en la seva història. Dels anys 1991 al 1993 el programa es dividia en diferents noms depenent del seu contingut: Sputnik Tv (que correspondria a l'actual magazine dels dilluns) Sputnik Rewind (clips antics), Sputnik Cecília (artistes i iniciatives més minoritàries)....

Veiem doncs, que al llarg de la seva història l'SPUTNIK en totes les seves etapes ha patit canvis de noms, de presentadors, de periodicitat, d'horaris,..., però sempre a mantingut una mateixa filosofia: ser el representant de la música moderna i actual en el marc de la televisió a Catalunya.

ANÀLISI DE L'ESTRUCTURA DE LA COMUNICACIÓ

- TEMES PRINCIPALS:

En la descripció del programa ja s'ha esmentat que l'SPUTNIK TV és un magazine musical obert a tot tipus d'estils en el context de la música moderna, a partir de la segona meitat del segle XX. Es tracta d'artistes tan nacionals com internacionals, tot i que cal dir que des de sempre s'han recolzat els grups catalans i sobretot els que canten en català.

Una de les característiques fonamentals per entendre els temes que es tracten a l'SPUTNIK TV és, doncs, la gran varietat estilística del programa, en contra del que pugui semblar en primera instància. Per un persona que no formi part de la seva audiència habitual pot ser considerat un programa de música rock per gent jove, però en realitat les ramificacions de la música moderna són molt complexes.

Ja hem apuntat també l'estructura temàtica del programa, en ella hem vist que la majoria del temps d'emissió està ocupada per videoclips, tant nacionals com internacionals, de gran varietat d'estils i de totes les èpoques. El programa es conforma com la millor plataforma tant per la promoció d'artistes actuals com pel record d'artistes del passat. A part dels videoclips i en relació amb el que acabem de dir, també s'emeten reportatges i entrevistes tan de grups musicals com aquelles persones o col·lectius que treballen en camps relacionats directa o indirectament amb el món de la música. Així, és normal veure entrevistes amb productors, dissenyadors gràfics o promotors de concerts. La majoria de reportatges però, estan destinats a cobrir l'actualitat en matèria de grups, cantants, concerts, festivals i aconteixements musicals en general.

- CARETA D'ENTRADA

La careta d'entrada de l'SPUTNIK TV va en concordança amb molts dels elements que hem indicat anteriorment en la forma de realització del programa. Es tracta d'una careta pregrabada d'uns 30 segons de durada i de complexa realització, on hi destaquen els canvis ràpids i la superposició i fusió dels diferents elements que hi apareixen. Observant-la amb atenció, podem afirmar, en primer lloc, la forma d'una figura humana que representaria un astronauta amb una televisió com a casc que arriba a un planeta desconegut. Seguidament d'aquesta pantalla surgen la silueta de l'sputnik i un seguit de personatges disfressats de forma estrambòtica, tot això amb la música barreja d'un tema del grup català Ktulu. Un grup de trash industrial, gènere musical que es caracteritza per unir les guitarres més distorsionades amb elements de música electrònica. En resum, tant la música, els personatges, així com tot el treball de grafismes vol donar una imatge futurista i de post-modernitat

que, com ja apuntàvem, manté una relació directa amb altres elements del programa com la decoració del plató o els separadors.

- PLATÓ, DECORATS I POSADA EN ESCENA

En l'actual etapa de l'SPUTNIK TV el plató només s'utilitza els dilluns. Es tracta d'un plató de reduïdes dimensions dels estudis del Canal 33 a Sant Joan Despí. Hi destaquen una catifa vermella i unes parets blanques amb unes estructures de ferro blanques i vermelles que creen un look còsmic i futurista. Veiem amb això que hi predominen els colors blanc i vermell, els colors del logo del programa, que també apareix en forma de bandera en un costat del plató. La decoració es completa amb un nombre considerable de monitors (n'hem comptat uns 10) que tenen punxades les diferents càmeres digitals que s'utilitzen en directe. A part, enmig del plató, un banc de forma circular també de color vermell i una petita grada en un dels extrems son els espais on el públic assistent s'asseu o fins i tot s'estira còmodament, una mostra de l'ambient distès que s'hi respira.

En general, la posada en escena del programa en el plató és bastant senzilla i moltes vegades improvisada. La presentadora es mou constantment buscant el contacte directe amb el públic, creant a vegades situacions caòtiques i descontrolades amb els càmeres i la resta de tècnics pel mig del plató.

- PRESENTADOR/A -S

Actualment l'SPUTNIK TV té dos presentadors, la Tània Sàrrias i el Bruno Sokolowicz. Son els mateixos desde l'any 1998, però mentre abans tots dos presentadors es compaginaven les feines des del plató, des del 8 de maig s'han repartit les feines. En el programa del dilluns la Tània condueix el programa des del plató i presenta els reportatges, a més de fer l'entrevista. El Bruno s'ocupa de narrar els reportatges on també hi apareix tant fent entrevistes com fent stand-ups tot sol. A més la resta de dies de la setmana és qui s'encarrega de presentar els videoclips amb aparicions més aviat breus. Amb aquests canvis la Tània es configura com la conductora del Sputnik Magazine i es qui li dóna personalitat, per bé o per mal. Amb el seu particular sentit de l'humor s'encarrega de relacionar-se amb el públic i amb els oients creant un ambient distès i divertit, tot i que de vegades es visquin moments on sembla que el programa es quedi sense presentador pel seu descontrol. D'altra banda el Bruno es limita a fer de reporter i presentador de videoclips. Cal destacar els canvis soferts en la imatge externa dels presentadors. Fa dos anys, quan es van incorporar al programa lluien un espectacular look, amb els cabells de colors, pentinats rars i continus canvis d'un dia per l'altre. Actualment, i després d'una lenta evolució, la seva imatge és molt més convencional i menys pretenciosa, quasi bé ja semblen persones normals.

- ACTORS DEL PROGRAMA

A part dels presentadors, hem considerat com actors del programa les figures que representen el públic des del plató, a l'audiència des de casa i al disc-jockey que cada setmana s'encarrega de posar música durant el programa.

El públic present al plató els dilluns juga un paper destacat en el seu desenvolupament. Per una banda la presentadora en fa ús constantment, per presentar el contingut dels reportatges, per fer broma, o per fer

preguntes intrascendents. A més també son els participants de concursos que posen a prova els seus coneixements musicals. Probablement l'actor principal del programa, després dels presentadors, és l'audiència del programa, que col·labora directa o indirectament en l'elaboració del mateix. En primer lloc, tenim les trucades telefòniques que cada dilluns fan els oients per escollir un dels clips de la setmana, però sobretot destaquen aquells que hi col·laboren des de la pàgina web del programa. A Internet, aquell qui vulgui pot votar pel clip que més li agradaria veure, unes votacions que es reflectiran en el contingut del programa dels dijous (Clips a la carta).(consultar annex).

Finalment, també hem considerat com una figura activa en el programa la que representa el disc-jockey que està present al plató i canvia cada setmana. Es dedica a punxar la música que sentim de fons mentre veiem el programa i acostuma a tractar-se de disc-jockeys de música electrònica en totes les seves variants (tecno, house, ambient...). Cada dilluns la presentadora en fa referència i li fa una petita entrevista en directe.

- EL PÚBLIC

Ja hem esmentat que cada dilluns a l' SPUTNIK TV magazine hi ha un petit nombre de persones (de 8 a 15) que formen el públic del plató. També hem apuntat els seu pes específic en el desenvolupament del programa i el fet de que poden ser considerats un element bàsic pel desenvolupament del mateix al costat de la presentadora.

El públic del plató és el protagonista de varis dels concursos que estan en marxa. D'una banda cada dilluns la candidata a fer de presentadora de l'SPUTNIK TV està present en el plató i introdueix el sumari del programa, després els altres membres del públic son els encarregats de posar-li una nota. A més, dos d'ells formaran part d'un altre concurs en el que es posaran a prova els seus coneixements musicals, (per exemple encertar quina d'una sèrie d'imatges de videoclips corespon a la música que està sonant) concurs que permetrà guanyar premis, normalment relacionats amb grups musicals. Un altre membre del públic serà l'encarregat de controlar la xat del dia, en la que s'haurà fet una pregunta, normalment amb un cert toc d'ironia, i que apareixerà varis cops durant el programa per explicar a la Tània quines han estat les respostes més divertides o interessants.

.

- DOMINANTS: espectaculars, periodístiques, narratives, realització

Les dominants que destaquen en el nostre programa d'anàlisi son les que fan referència a la realització i les periodístiques, tot i que també hi apareixen certs elements en la estructura narrativa que s'han de considerar.

En primer lloc ens centrem en les dominants periodístiques. SPUTNIK TV és bàsicament un programa d'actualitat musical tot i que es dedica un dia a recordar clips clàssics. En els programes del dilluns és on podem observar millor aquesta vocació periodística del programa ja que s'emeten varis reportatges, una entrevista i els informatius. A la pàgina web del programa s'especifica una mica més el contingut de les diferents seccions: en primer lloc es fa una crònica, on es fa un comentari valoratiu sobre el concert destacat de la setmana anterior, on s'hi inclou un reportatge en format crònica al lloc del concert amb música en directe i recull opinions del públic assistent. Seguidament vindria el que s'anomena la prèvia, que és el reportatge previ al concert que l'SPUTNIK vol destacar cada setmana. També hi ha una entrevista, una conversa exhaustiva amb un personatge del món de la música. Segueix un reportatge realitzat per Bruno Sokolowicz, el reporter oficial del

programa, que acostuma a tractar un esdeveniment musical. Finalment cal destacar, en el marc de l'esperit periodístic del programa, l'emissió setmanal dels informatius, amb notícies sobre l'actualitat musical. Pel que fa referència a les dominants en els aspectes de la realització, ja hem apuntat anteriorment la voluntat innovadora del programa, sobretot pel que fa als reportatges i als elements de transició entre els apartats. Així, és normal la utilització de plans no convencionals en el que seria un magazine televisiu com serien els plans zenitals de la presentadora estirada al terra o en posicions estranyes per introduir els reportatges.

L'SPUTNIK TV destaca per una realització moderna, àgil, i molt sovint innovadora. Podem dividir l'anàlisi de la forma de realització entre el que es fa al plató i la pròpia dels reportatges. Al plató, com ampliarem més tard, es presenten molts dels continguts del programa a més de ser un espai de gran protagonisme en la edició dels dilluns, on un nombre reduït de persones hi participen activament. Es tracta d'un sistema de realització multicàmera, en aquets cas s'utilitzen càmeres digitals (fins a 4), dues de les quals es mouen amb els seus tècnics corresponents pel plató, segons els moviments de la presentadora, i dues més que s'encarreguen dels plans generals. Així, es combinen els plans curts, sobretot el pla mig i el pla americà de la conductora del programa amb els plans d'ambient del plató i el públic.

En general, la podem considerar una realització força improvisada tot i que s'utilitzen alguns recursos enginyosos per donar entrada i sortida als diversos apartats del programa. Aquí hi destaquen els diferents monitors que decoren el plató i que tenen punxades durant tot el programa les imatges que graven les càmeres presents al plató. A més permeten als realitzadors ser més creatius, per exemple, passant d'un pla de la presentadora amb el monitor darrera a un fos de les imatges d'aquest monitor en el que veiem l'inici del reportatge que s'acaba de presentar.

Pel que fa als reportatges, l'SPUTNIK TV s'ha caracteritzat sempre per una voluntat de innovar i trencar amb els formats establerts. El fet que el target del programa sigui el d'un públic jove afecta clarament a la posada en escena i també a la forma de realització d'un programa. Això afectarà tant a l'estructura visual com narrativa dels reportatges, que serà trencadora. Es treballa molt amb els muntatges musicals, els canvis de plans ràpids i bruscos i l'originalitat a l'hora de crear l'estètica visual pròpia de cada reportatge.

Finalment s'ha de valorar la importància dels separadors i els restants elements gràfics presents durant el programa. L'SPUTNIK TV sempre ha cuidat molt aquests aspectes, creant un estil propi i original que l'ha portat a guanyar nombrosos premis en aquest camp. Recentment, als premis Laus d'enguany, uns premis dedicats a les millors produccions nacional de disseny i comunicació, els creadors dels separadors de l'SPUTNIK TV s'han endut el Lau de plata al millor grafisme.

El programa utilitza molts separadors diferents segons el dia, els quals tindrien una funció gramatical, és a dir, s'utilitzen per marcar pauses en el desenvolupament i per presentar i separar els continguts.

En resum, podem considerar la realització del SPUTNIK TV com una realització bastant cuidada pel que fa als reportatges i als elements de transició que es complementa amb la senzillesa del treball al plató.

Finalment podem apuntar que apareixen algunes dominants narratives a destacar. Sense l'emissió de la sèrie l'Escrú Negre, en els programes de dimarts i dimecres també podem apreciar aquests elements en l'elaboració d'alguns reportatges. A l'SPUTNIK TV hi ha una voluntat creativa important tant en els aspectes estètics com en els narratius. En aquest sentit, podem posar l'exemple d'un reportatge sobre un festival celebrat recentment a Terrassa, que era narrat per Bruno Sokolowicz en

forma de conte, com aquell noi que se'n va del camp a la ciutat sense saber que s'hi trobarà. Així podiem seguir el trajecte amb tren del reporter i quins aconteixements li succeixen. Com aquest exemple n'hi ha més que demostren la voluntat del programa d'innovar en la narració dels reportatges.